

Een preek van J.C. Philpot: Een schat in aarden vaten

uitgesproken in Londen op donderdagavond 15 augustus 1844

‘Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons.’ 2 Korinthe 4:7

Hoe is de schatting en achting, dié het geloof maakt van rijkdommen, eerbewijzen en vertroosting en onderscheiden van die, welke door de wereld en het vleesch gemaakt worden! De wereld heeft geen denkbeeld van rijkdommen, dan van de zoodanigen die bestaan in goud en zilver, in huizen, landerijen, of andere voelbare eigendommen; zij heeft geene gedachten van eer, dan van de zulke als menschen hebben te geven en zij kent geene vertroosting, dan in de volbrenging van de begeerlijkheden des vleesch en der gedachten. Maar de ziel, die gezalfd is met ‘de zalving van den Heilige’, heeft een zeer verschillende waardeering van deze zaken, en gevoelt dat de eenigste ware rijkdommen deze zijn, van Gods genade in het hart, dat de eenigste wezenlijke eer is die, welke van God komt, en dat de eenigste bestendige vertroosting die is, welke door den Heiligen Geest een verbroken en verslagen geest werd ingeplant. Nu, juist naar mate als wij den Geest van God hebben, zullen wij bezitten de geloofswaardeering van meer genoemde dingen; en waar dat wij met den geest der wereld doortrokken zijn, zullen wij de rijkdommen, eerbewijzen en vertroosting naar het vleesch waardeeren.

Wanneer het oog der wereld zich vestigde op de Apostelen, vond het niets in hen, dan een gezelschap van arme ongeleerde menschen, een troepje onbeschaafde geestdrijvers, die het land doorgingen met eenen zekeren Jezus te prediken, die, zij zeiden, gekruisigd te zijn en wederom van den dood opgestaan. Het natuurlijk oog zag geene schoonheid, noch kracht, noch heerlijkheid in de waarheden, die zij verkondigden; noch zagen zij, dat de arme, vergankelijke tabernakelen dezer uitgeworpenen een Hemelschen schat in zich bezaten; en dat zij ten eeuwigen dage als sterren zouden schijnen, terwijl zij, die hen verachtten, in een eindeloos wee zouden nederstorten.

De geest der wereld en de beschouwingen, die het vleesch thans openbaart en neemt, zijn nog niet veranderd. De natuur blijft altijd dezelfde, en kan nooit verstaan noch liefhebben de dingen der eeuwigheid; zij kan alleen zien en betrouwen op de arme vergankelijke dingen van den tijd en het zinnelijke. Naar dezen toets zouden wij derhalve eenigszins onzen staat kunnen beproeven. Trouwens, wat zijn dagelijks en elk uur onze gewaarwordingen aangaande de dingen van het zin- en zienlijke, en hoedanig zijn die ten opzichte van de dingen der eeuwigheid? Welke van deze twee drukken met de meeste kracht op onze gemoederen, welke houden onze gedachten het meeste bezig, welke liggen het warmste in onze genegenheden? En naarmate de plechtige dingen der eeuwigheid, of de dingen van het zin- en zienlijke, ons gemoed innemen en bezig houden; naar mate onze harten zich bepalen op den Hemel, of op de aarde; naar mate wij Gode of ons zelve leven, maar die mate is ook de sterkte van ons geloof en diepte van het werk der genade aan onze consciëntie.

De Apostel spreekt in den tekst van ‘eenen schat’; en hij zegt ons, waar deze schat huisvest, — ‘in aarden vaten’. Evenzoo geeft hij ons ook de reden op, waarom zij daar gevestigd is — ‘opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons’.

Wanneer wij daarom bij deze drie punten in onzen tekst zullen stilstaan, en overwegen

- I. Wat de schat is;
- II. In welke vaten die huisvest; en
- III. Waarom die daar herbergt, —

dan zullen wij, indien God ons bekwame, wellicht iets zien van den zin des Geestes in de plaats die voor ons ligt.

I. Onze eerste bezigheid derhalve is te onderzoeken, wat deze schat is? Want de Apostel zegt uitdrukkelijk: ‘Wij hebben dezen schat’ enz. Doch om zijne meening in deze uitdrukking te verstaan, moeten wij een weinig terug blikken op hetgeen hij in de voorgaande verzen gezegd had. Hij zegt (vs. 6): ‘Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. ‘Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten’. Dit is derhalve de schat: God heeft in onze harten geschenen, om te geven verlichting der kennis in het aangezicht van Jezus Christus. Waar Hij derhalve alzoo in het hart geschenen heeft om dat

licht te geven, die kennis te schenken, die genade mede te deelen, daar is de schat; en waar 'de verlichting der kennis der heerlijkheid Gods' niet geschieden heeft, daar wordt deze schat ten eenenmaal gemist.

Maar om de uitdrukking schat te verstaan, moeten wij in gedachtenis houden, dat in aloude tijden, voor het grootste gedeelte, het geld werd opgestapeld; het werd niet, gelijk in onze dagen, belegd en op intrest gezet, maar gemeenlijk opgesloten en bewaard, als kleinooden, geld, of goud en zilver. Zoo lezen wij van de schatten van 'het huis des Konings', welke Sisak wegnam (1 Kon. 14:26); en van 'de schatkameren', welke de koning Hiskia maakte. 'Jehizkia nu had zeer veel rijkdom en eer; en hij maakte zich schatkameren voor zilver en goud, en voor kostelijk gesteente, en voor specerijen, en voor schilden, en voor alle begeerlijk gereedschap,' (2 Kron. 32:27).

Zulk een schat maakt een mensch rijk. Dit groote denkbeeld staat ons als van zelf bij dit woord voor de aandacht. Alzoo geestelijkerwijs, de mensch, die deze inwendige verlichting in zijn hart bezit, is inderdaad rijk; en in de bezitting daarvan bestaat zijn rijkdom.

Maar ook hecht zich hier aan een ander denkbeeld, n.1. dat de schatten verborgen waren. Zoo lezen wij van 'de bedekte verborgene dingen des zands'¹ (Deut. 33 : 19); en de Heere vergelijkt het Koninkrijk der Hemelen bij 'eene schat in den akker verborgen' (Matth. 13:44). Het was in de oude tijden de gewoonte van rijke menschen, dat zij, uit vrees voor diefstal of geweld, hunne schatten verbergden in de aarde. De Apostel schijnt hier op te zinspelen in den tekst — 'wij hebben dezen schat in aarden vaten'; gewoonlijk deed men den schat, aldus begraven, in aarden vaten, om denzelven veilig te bewaren, en om het goud en zilver voor verstrooing te behoeden.

Maar wat is deze schat in het geestelijke?

1. Een gedeelte daarvan is licht. Dat zegt de Apostel uitdrukkelijk: 'God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, heeft in onze harten geschieden, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus'. Deze verlichting vloeit uit des Geestes inwendige openbaring van de waarheid Gods met kracht aan de consciëntie. Daar is altijd licht in eene wedergeborene ziel, hetwelk haar onderscheidt van hen, die dood zijn in de zonden. Gelijk de Apostel zegt: 'Indien ook ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, die verloren gaan: in dewelke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het beeld Gods is' (2 Kor. 4:3,4). Zoo lang een mensch in de duisternis en den doodstaat zijner onwedergeborenen toestand wandelt, heeft hij geen waarachtig licht. Inderdaad, hij kan een valsch licht hebben, als het licht der vermetelheid, der misleiding of ijdel vertrouwen; maar al zulk geborgd licht is erger dan de duisternis; gelijk de Heere zegt: 'Indien het licht, dat in u is duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zijn!' (Matth. 6:23). O! er is zoo veel van dit valsche licht in de wereld verspreid. Des menschen oordeel ontvangt eene algemeene verlichting, gelijk wij Hebr. 6:4 lezen: van dezulken, 'die eens verlicht geweest zijn'. Dit licht woont in het bedenken des vleesches, en heeft zijnen zetel in het oordeel; maar daarmede gaat geene zalvende kracht noch Goddelijk gevoel gepaard. Het is niet het licht des Heiligen Geestes in een wedergeboren hart, maar een droog licht, alleenlijk in het hoofd drijvende. Het is niet het licht, hetwelk 'gezaaid is voor de rechtvaardigen'! noch het 'schijnend licht', dat het pad des rechtvaardigen verlicht; noch het 'licht', dat met 'de waarheid' gepaard gaat, en hetwelk God zendt, 'om ons te brengen tot den berg Zijner heiligheid en tot Zijne woningen' (Ps. 43:3). Geene overtuiging van zonde, geene vernedering der ziel, geene zachtmoedigheid des Geestes gaat daar immer mede vergezeld. Dit levenlooze en dorre licht raakt nimmer de consciëntie, dringt niet door den sluier, welke over het hart uitgespreid ligt, noch zinkt ooit diep in de ziel; het brengt een mensch nooit op zijne knieën, om uit te roepen: 'O God, zijt mij zondaar genadig!' Het ontdekt deszelfs bezitters nooit de geveinsdheid, hoogmoed, vermetelheid en arglistigheid zijns harten; het ontdekt hem nooit het heilig karakter Gods, noch geeft hem licht te zien in Zijn licht.

Het eenigste zalige licht is de verlichting Gods in de ziel, ons gevende te zien en te kennen 'den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Hij gezonden heeft'. Een mensch kan het helderste licht hebben in zijn oordeel, en evenwel nooit dat doordringende licht des Geestes ondervonden hebben, hetwelk zijne ziel overtuigt; hij moge de zuiverste kennis bezitten van de waarheden der genade, en de zoo overeenstemmende ontwerpen der zaligheid, en nochtans nooit door Goddelijke onderwijzing een heilig God gezien hebben, noch de geestelijkheid van Gods rechtvaardige wet gevoeld, die hem als een overtreder veroordeelt.

¹ 'Schatten verborgen in het zand', heeft de Engelsche Overzetting.

Maar 'het licht des levens', gelijk de Heere het noemt, leidt zijne bezitters in de rechte sporen. Bezitten wij hetzelfde niet, wij zullen voorzeker eene of andere ketterij, eenige leer der duivelen inzuigen, eenig ontzaggelijk bedrog inzwelgen, of in vreeselijke zonden vallen, en 'aan het geloof schipbreuk lijden'. Een valsch licht is eenigszins gelijk aan de lichten, welke de zeeroovers ontbranden om de schepen te verstrikken tot hun verderf en ondergang; of gelijk de vuren, die de stranddieven, deze vreeselijke karakters in Cornwall, pleegden te ontsteken op hunne met ijzeren banden bindende oevers, opdat de zeeman die zou misvatten voor een weldadigen vuurtoren, en met zijn schip tegen de rotsen loopen, waar deze hartelooze ellendigen hetzelfde plunderen. Een valsch licht kan ons slechts op de rotsen der vermetelheid of der wanhoop verbrijzelen, maar het licht des Goddelijken levens in de ziel is vergezelschap met alle genaden des Geestes. Het is het licht der heerlijkheid Gods, het licht van Jezus' aangezicht, en het licht van 's Geestes onderwijzing, en daarom een onfeilbaar geleide en voorlichting; gelijk de Apostel zegt: 'Gij hebt de zalving van den Heilige, en weet alle dingen' (1 Joh. 2:20). En deze onfeilbare loods zal de ziel desgenen, die hetzelfde bezit, in veiligheid in de haven van eindelooze rust en vrede brengen.

2. Maar de schat, waarvan de Apostel spreekt, bestaat niet alleen in licht, maar ook in leven. Licht en leven gaan te zamen. Wanneer het licht is ingeplant, is het leven medegedeeld; en het is in de genieting van Goddelijk leven, zoo wel als in de bezitting van Goddelijk licht, dat deze Hemelsche schat bestaat. Een mensch kan veel licht in zijn oordeel hebben, en nochtans geen leven in zijne ziel; maar indien hij leven in zijne ziel heeft, moet hij eenigermate licht in zijn verstand hebben; hoewel hij misschien niet zoo duidelijk en klaar is in de leerstellige kennis van het ontwerp der zaligheid, als velen bezitten, die wel licht in het oordeel, maar geen inwendig, geestelijk leven deelachtig zijn geworden.

Maar waar leven is, zal gevoel, zullen gewaarwordingen zijn. Dit althans is het zekerste bewijs van leven: want naarmate de diepte en wezenlijkheid des levens zal de diepte en wezenlijkheid des gevoels zijn. Sommigen veroordeelen alle gevoel, en zeggen: 'Weg met uwe gestalten en gewaarwordingen'. Maar welk eene ontzaggelijke taal is dit van de lippen der menschen! Want als wij geen gevoel hebben, wat Godsdienst bezitten wij? Wij hebben geen greintje Godsdienst meer dan wij gevoel hebben. Trouwens, wanneer de zonde op mijne consciëntie ligt hoe kan ik iets weten van de schuld derzelve, tenzij ik haar gevoel? Als er vergeving aan mijn hart geopenbaard zij, kan ik iets van vergeving weten, indien ik haar niet gevoel? Kan ik in slavernij zijn, zonder haar te gevoelen? En als ik in vrijheid ben, is er geen gevoel van dezelve? Kunnen wij een voorwerp aanraken zonder gevoel? Kunnen wij een geluid hooren zonder gevoel? Kunnen wij eene enkele schrede voorwaarts doen zonder gevoel? Wat is de grootste ellende van eenen lamme? Is het niet, dat hij geheel gevoelloos is? Is het niet zijn uitroep: 'O! dat ik eenig gevoel had in mijne verlamde ledematen, of door beroerte geslagene zijde?' De dood is er in — waarom? Omdat er geen gevoel in is. Hoe vreeselijk dan is het, de predikers te hooren zeggen: 'Weg met uwe gestalten en gevoel'; wanneer wij geen meer ware Godsdienst hebben als wij gevoel bezitten!

Als ik God vrees, vrees ik in gevoel; als ik in God geloof, geloof ik in gevoel; indien ik God liefheb, ik bemin met gevoel. Indien ik verheven word tot het hoogste punt van verzekering, ik klim daartoe op in gevoel; en indien ik in de laagste diepte van moedeloosheid nederzink, het kan alleen geschieden in gevoel. Inderdaad, ik weet niets dan door gevoel. Juist naar mate van de diepte van het werk des Geestes aan mijne consciëntie, zal de diepte van het gevoel in mijne ziel zijn. Gij mannen en vrouwen! wat zoudt gij denken van uwe deelgenoot, als die zeide u lief te hebben zonder gevoel? Gij ouders! kunt gij uwe kinderen liefhebben zonder gevoel? of gij kinderen! kunt gij uwe ouders beminnen zonder gevoel? Wanneer de liefde in beoefening is, vinden wij daar het diepste gevoel; en wanneer de liefde niet in beoefening is, is het gevoel niet aanwezig. Wanneer wij in benauwdheid zijn, zijn wij dat niet in ons gevoel? en wanneer wij verblijd zijn, is het niet in gevoel? Voor mij daarom, is het zeggen: 'Weg met uwe gestalten, gewaarwordingen en gevoel', een wegnemen van alle levende Godzaligheid. Het is gelijk iemand die in eenen hof werkt, die alle bloemen zoude uittrekken, en alleen het onkruid laten; of eiken vruchtboom nederhouwen, en alle netelen, distelen en bramen sparen. Alzoo de gestalten en gewaarwordingen af te snijden, of dat trachten te doen, (want het werk des Geestes kunnen zij nooit in wezen afsnijden) onder het denkbeeld van een geloof zonder gevoel op te richten, is (als des menschen macht zoo ver komen kon) elke vrucht van Gods inplanting uit te rukken, en niets over te laten dan doornen, distelen en struiken van een ijdel vertrouwen en vermetelheid.

O, dat wij meer gevoel hadden! Dit is het, wat ons veroordeelt, dat wij zoo weinig daarvan bezitten. Is het niet ellendig geen gevoel onder het Woord te hebben? zoo hard te wezen als de banken waarop wij zitten? En integendeel, als wij met gevoel mogen hooren, is het onzer zielen niet zoet? Als wij het Woord lezen, is het niet gezegend dat met gevoel te lezen? Is het niet aangenaam met gevoel te bidden? Is het niet zoet met gevoel

bij Gods volk te verkeerem? En is het niet liefelijk voor onze harten met gevoel de ordinantiën waar te nemen en aan 's Heeren Avondmaal deel te nemen? Hoe rampzalig gesloten en koud is de ziel, wanneer zij gevoelloos is! En hoe veroordeeld is de consciëntie, wanneer wij op eene ongevoelige, harde en ijdel vertrouwende wijze door deze dingen gaan!

Een voornaam gedeelte van dezen schat is dus — leven. En waar leven is, daar zal naar mate de diepte van dat leven gevoel zijn. Door dit leven worden wij vrees gewaar om God te mishagen, en hebben eene begeerte om Hem te behagen; door dit leven zuchten wij onder het gewicht der zonde; door dit leven openbaart zich bij ons de begeerte naar de ontdekkingen van Zijne barmhartigheid en genade; en door dit leven nemen wij den Heere van leven en heerlijkheid in ons hart en consciëntie aan. Het is het werk van Gods Geest dit leven mede te deelen, en helder en brandende in de ziel te houden; bij moedeloosheid het te verlevendigen; bij nederbuiging op te wekken; bij nederwerping te vertroosten; en van tijd tot tijd het levendig te houden door de olie Zijner Hemelsche genade daarin te gieten.

3. Een ander gedeelte van dezen Hemelschen schat is, de vreeze Gods, gelijk wij lezen: ‘De vreeze des HEEREN zal zijn schat zijn’ (Jes. 33:6). En o, welk een schat is dit! Schatten werden, gelijk ik te voren al aanmerkte, in aloude tijden gemeenlijk verborgen; van het oog der menschen weggenomen, opgestapeld en niet uit praalvertooning aan het oog gebracht. Rijke menschen verborgen bij ouds de kennis hunner schatten, opdat die hun niet door de hand des gewelds ontroofd werde. Alzoo geestelijkerwijs: de vreeze des Heeren is verborgen in het hart en ligt diep in de ziel; zij is niet uit praalzucht voor elks oog uitgespreid, maar voor het gezicht in eens menschen consciëntie bedolven.

Maar ofschoon voor anderen en somtijds zelfs voor ons zelven verborgen, zal deze ‘vreeze des Heeren’ evenwel handelen naar dat de omstandigheden haar uithalen. Daar mogen tijden en stonden zijn, wanneer wij schier verhard en toegeschroeid van consciëntie zijn; de zonde schijnt zulk eene kracht over ons te hebben en kwade gedachten en begeerten voeren ons weg, zoodat wij zelfs geen greintje Goddelijke vrees inwendig kunnen opsporen; en de ziel roept: ‘Wat zal er van mij worden? Waar ben ik geweest? Wat zal er vervolgens worden van zulk een ellendige, als ik mij zelven gevoel te zijn?’ Maar plaats hem in zulke omstandigheden als Jozef overkwam, dan zal hij vinden, dat de vreeze des Heeren in hem eene fontein des levens is, een heilig grondbeginsel, ontspringende in zijne ziel.

Deze vreeze dus, welke een gedeelte van den Hemelschen schat is, handelt dadelijk wanneer 't het meest noodzakelijk is. En hoe meer het leven Gods wordt gevoeld in de ziel, des te meer openbaart zich de vreeze Gods als eene fontein des levens, om af te wijken van de strikken des doods. Hoe levendiger de genade Gods is in de ziel, des te levendiger zal de Goddelijke vrees in het hart wezen; en hoe meer de Geest van God met kracht in de consciëntie werkt, des te dieper zal de vreeze Gods in de ziel zijn.

Dan, er is eene vrees, ‘die pijn heeft’, eene slaafsche vrees, waaraan de duivel en vleeschelijke menschen deel hebben, en die door de liefde uitgedreven wordt (1 Joh. 4:18) en er is een andere vrees, een kinderlijke of Goddelijke vrees, een gedeelte van den nieuwen mensch, een uitwerksel van Goddelijke onderwijzing, eene vrucht des Geestes. Deze Goddelijke vrees wordt door de liefde niet buiten geworpen, maar veeleer bekrachtigd. De hoogste Engel moet in de vreeze Gods staan. De groote en heerlijke Majesteit van Jehova doet zelf deze reine en luisterrijke geesten met vrees en beving voor Hem leven. De Serafim, die Jesaja in den tempel zag, bedekten hunne aangezichten. Hoe hoog derhalve het geloof moge opgaan, het zal altijd van vreeze vergezeld zijn; hoe grooter geloof, hoe sterker vrees; hoe aangenamer vrijmoedigheid, des te meer zal de vreeze met haar werken.

Hoe hooger dus de ziel opgaat in eene gezegende vrijmoedigheid, des te meer zal de vrees zich met dat geloof verheffen, opdat het bewaard blijve van weg te vliegen op de wicken der vermetelheid. Goddelijke vrees is, als het ware, een ballast voor het geloof; en hoe hoog het geloof zich moge verheffen, Goddelijke vrees en een heilig ontzag voor den Heere God zal met hetzelfde zich verheffen; ja schoon ook het geloof zich in de tegenwoordigheid Gods dringe, het zal niet door deze gezegende gezellin verlaten worden, want zij zal het zelf bijblijven tot de troonkamer van den Koning der koningen.

Daarom ‘zegt de Apostel; ‘Daarom, alzoo wij een onbeweeglijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij welbehagelijk Gode moge dienen, met eerbied en Goddelijke vrees.’² Want onze God is een verterend vuur.’ Juist deze gezegende gezellin maakt het waar geloof van het valsch zoo zeer onderscheiden; de vrijmoedigheid en het vertrouwen, dat God Zijn volk geeft, van de stoute vermetelheid dergenen, die zich met eene geestledige belijdenis vergenoegen. Deze hebben geene kinderlijke vrees, geen

² Engelsche Overzetting.

eerbied Gods; geene bevende bevatting van Zijne ontzaggelijke Majesteit; maar zij maken zich zelve vleugelen van ijdel vertrouwen en vermetelheid, en vliegen omhoog op deze zelftoegerichte denkbeelden, totdat zij van den hemel hunner inbeeldingen nedervallen in den ontzaggelijken oceaan van een nimmer eindigend wee. Deze kinderlijke vrees woonde in de menschelijke natuur van Jezus, 'Op Hem', zoo lezen wij, 'zal de Geest des HEEREN rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreeze des HEEREN. En Zijn rijken zal zijn in de vrees des HEEREN' (Jes. 11:2, 3). Zoowel als elke andere genade en gave des Geestes, was ook 'de vreeze des Heeren' in de menschelijke natuur van Christus. Waarom, naarmate der volheid, waarmede Hij gezalfd was, ook de volheid der heilige vrees in Hem woonde.

4. Een ander gedeelte van dezen Hemelschen schat is, geloof. Trouwens, slechts zoo ver God ons geloof geeft, kunnen wij geestelijkerwijs de dingen verwezenlijken, die de Heere bereid heeft dengenen, die Hem liefhebben. Tusschen het geloof der werkingen van Gods Geest, hetwelk woont in een wedergeboren hart, en het ijdel vertrouwen is dit onderscheid, dat het waar geloof aan zijne ebben en vloed in de ziel onderhevig is, terwijl het laatste altijd even hoog staat. Het geloof is eene fontein, die meer of minder gudsend water opgeeft, maar het ijdel vertrouwen en vermetelheid zijn altijd op een en denzelfden stand. Zij gelijken het water in de Londensche dokken, die geen eb noch vloed hebben gelijk de rivier de Theems, maar door deuren zijn ingesloten, zoodat zij altijd hun zelfde peil houden. En gij weet waaraan zulk stilstaand water onderhevig is; het is dikwijls stinkende. Alzoo met zulke ijdel vertrouwende belijders, zij hebben geene verdrukkingen en geene vertroosting; zij worden nooit ter nedergeworpen door de verzoeking des Satans, noch verheven door uitreddingen en openbaringen.

Hunne Godsdienst heeft altijd eene vaste hoogte; zij kunnen altijd gelooven, altijd vertrouwen, altijd hun aandeel zien, altijd over den Godsdienst spreken, en altijd zeggen: 'Mijn Vader en mijn God!' Hunne ziel weet niets van dat op en nedergaan, hetwelk Gods volk ondervindt.

Het ware geloof zoude ik de groote golfstroom der ziel kunnen noemen.

Ik zal mij trachten te verklaren. Dagelijks zien wij de rivier de Theems ebben en vloed. Wat brengt die verandering te weeg? Gij zult zeggen: doordat de zee haar water afwisselend in het kanaal voert en terug trekt! En het is de waarheid. Maar wat brengt die gedurige verandering in de zee te weeg? Er is wat genoemd wordt: 'een groote golfstorm', die dwars over den Atlantischen oceaan komt, welke, gelijk derzelve eb en vloed, al de mindere getijden der aangrenzende zeeën veroorzaakt; en zoo gaat het getij van het kanaal en van de rivier, in zijn eb en vloed, overeenstemmende met dezen hoogen Atlantischen golf. Op dezelfde wijze is het geloof de groote golfstroom in de ziel, en alle genaden en gaven des Geestes ebben en vloed juist gelijk het geloof op en neder gaat. Als het geloof in de ziel zich verheft, rijzen alle genaden en vruchten met hetzelfde: het licht wast aan, het leven wordt dieper, de vreeze Gods wordt gesterkt, de hoop helder en de liefde vergroot en vermeerderd. En wanneer deze groote golf van geloof in de ziel daalt, gaan al de mindere getijden van de genaden des Geestes in vereeniging met hetzelfde naar beneden; de vertroosting ebben ten eenemaal ledig, de hoop blijft slechts een eng stroompje, het leven wordt ingedwongen in een nauwen stroom, en, de liefde wordt terug gebracht tot een ondiep kanaal. En gelijk wij bij laag tij in de Theems de modderige banken zien, welke de stroom heeft zichtbaar gemaakt, zoo wordt er weinig anders gezien dan de modder en het slijk der verdorvenheid, wanneer het geloof tot een lagen stand in de ziel gedaald is. Maar wat brengt de groote stroomgolf zelve in beweging? Daarvoor is evenzoo eene oorzaak. Het is de aantrekking en uithaling van de zon. En is dit niet geestelijkerwijs waarachtig van den grooten stroom des geloofs in de ziel? Wordt het niet opgetrokken door de zon der gerechtigheid, gelijk de natuurlijke zon de golf van den oceaan optrekt en derzelve eb en vloed veroorzaakt? En wanneer die heerlijke zon ophoudt het geloof uit te halen, ondergaat het dan niet die eb en gevoelige daling in de ziel als wanneer de natuurlijke zon zich van de zee afkeert?

5. Evenzoo vloeit de hoop uit het werk des Geestes in de ziel en uit eene Goddelijke getuigenis in de consciëntie; — ik bedoel 'eene goede hoop door genade', — eene hoop, die niet rust op de meeningen van menschen, maar op de barmhartigheid Gods. Deze goede hoop is alzoo een gedeelte van den Hemelschen schat.

6. Alzoo met de liefde: want de liefde Gods in het hart uitgestort door den Heiligen Geest, voortbrengende liefde tot den Heere en liefde tot Zijn volk, maakt een mensch waarlijk rijk. Deze Goddelijke gift is inderdaad een zichtbaar gedeelte en voornaamste tak van den Hemelschen schat, welchen God in de ziel stelt.

In waarheid, genade met al hare verscheidene vruchten, mededeelingen en giften; bijzonderlijk Christus in het hart, de hoop der heerlijkheid, door de kracht van God daar ontdekt en bekend gemaakt, vormt dezen schat. Hij, die denzelven bezit, is waarlijk rijk. En schoon hij een bedelaar zij, wiens deel het is in een algemeen werkhuis te leven en te sterven; die bij zijnen dood in een olmhouten kist gelegd wordt, op kosten der armkas begraven, zonder volgers naar zijn geringe graf, en zonder grafzerk, die den tijd zijner geboorte en sterven aanwijst, wordt vergeten; nochtans, de schatten van dezen armen verachten men overtreffen verre de rijkdommen van den meest gegoeden bankier, die zich in zijn rijtuig laat rondvoeren, of van den rijksten edelman, die leeft en sterft in vijandschap aan vrijmachtig genade.

II. Maar de Apostel zegt ons waar deze schat is gehuisvest: 'Wij hebben dezen schat in aarden vaten'. Deze aarden vaten zijn onze lichamen, deze ellendige leemen hutten, gelijk wij lezen: 'Wij weten, dat, zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de Hemelen'. (2 Kor. 5:1). Maar welk eene ongeschikte bewaarplaats voor zulk een schat! Welk eene gemeene kist voor zulk een juweel! Christus in het hart, de hoop der heerlijkheid; licht, leven en onsterfelijkheid; de eerstelingen en voorsmaken van eeuwige zaligheid, en van die heerlijkheid, welke de heiligen luisterrijker doen blinken dan de sterren des hemels tot in eeuwigheid; — hoe, alle deze onuitsprekelijke rijke schatten, welke geen tong van engelen noch menschen vermogen te beschrijven, zijn begrepen in een arm, verminkt, pijnlijk, onbehagelijk, verdorven lichaam! O, welk eene ongelijkheid tusschen het kleinood en zijne bergplaats! Welk een verschil tusschen den dierbaren schat en het verachtelijk vat, waarin hij gesteld is.

Maar wat hebben wij te verstaan door de uitdrukking: 'aarden vat'? Het zegt een vat, gemaakt van klei, van gemeene aarde; een aarden kruik, zooals in elke hut van den arme zelfs te vinden is. En wat wordt ons daarin te kennen gegeven?

1. Wij zien hier vooreerst zijne groote algemeenheid. Wat vat is zoo algemeen als datgene, wat van klei gemaakt is? De Apostel spreekt dus niet van eene porceleinen of Chineeschen vaas, met al de bekwaamheid van eenen Wedgewood te zamen gesteld, en verguld en geschilderd, zoodat een edelman het waardig keurt zijn schoorsteenmantel er mede te versieren; maar een gewoon, aarden vat, van gebakken klei vervaardigd. En is dit niet waarheid in de genade? Wie zijn het, voor het grootste gedeelte, die de Heere deelgenooten van dezen schat maakt? Hij, dien men bewondert? De schoone, de edele, de geleerde, de rijke? Niet velen derzulken behooren tot des Heeren volk; maar Hij 'heeft de armen dezer wereld uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof'; zij, die niets hebben, dat hen in de oogen der wereld aangenaam maakt, en niets voor het uitwendige bezitten, wat de bewondering van het zinlijke en de rede tot zich trekken.

2. Wederom; de uitdrukking 'aarden vat' duidt aan, iets broos. Hoe licht wordt de aarden, kruik aan de wel gebroken! Hoe broos, hoe zwak zijn onze arme tabernakelen! Hoe haast worden zij door krankheid nedergeslagen! Zelfs het zoogenaamd toeval verbreekt deze brooze woning. Gezondheid, krachten en sterkte zijn geene waarborgen; slechts een enkele koorts sleept den sterksten man in weinig tijds ten grave. Ik geloof, dat de Heere in de bedelingen Zijner Voorzienigheid, Zijn volk meerendeels bekend maakt met de zwakheid van hunne leemen hutten. Verreweg het kleinste gedeelte van de levenden hebben een sterk, gezond lichaam, bijna allen worden verdrukt met eenige pijn of ongemak; en velen hebben slepende ongemakken, zoo dat zij schier geen dag kennen, waarin zij zonder pijn zijn, en bijna hun gansche leven lang als door een wonder bij het leven gehouden worden, ofschoon zij onsterfelijk zijn tot dat hun werk is afgedaan.

3. Een ander denkbeeld is dat van verdorvenheid. Aarde, leem, klei, slijk, zijn zeer nauw verwantschapt woorden; zoodat de uitdrukking: 'aarden vat' dus wel kan zien op onze aardsche, gevallen, zinnelijke natuur.

4. Ook gedenken wij bij dit zinnebeeld, dat het aarden vat kan lekken; het kan geen wijn noch melk bevatten. Nu, is dit niet altijd waar ten opzichte tot de goede dingen, welke God in het hart stelt? Indien wij eene aangename gestalte hebben, wij kunnen haar niet bewaren; wij kunnen ons zalig gevoel niet behouden; als wij eens verkwikkelijk onder eene leerrede zitten, o, hoe spoedig lekt het uit! Althans, het is zoo bij ons in het land; hoewel ik geloof, dat zij in Londen eene gunstige manier van verglazen hebben gevonden, om het lekken der vaten te keer te gaan; want ik meen, dat er predikers en belijders zijn, wier wijsheid, sterkte, vertroosting en vrijmoedigheid nooit uit lekt. Ik heb voor mij zelven nog nooit achter dit geheim kunnen komen; ik heb nog

niet geleerd, hoe dit patentglazuur zamen te stellen; want ik vind de zoetste gewaarwordingen weldra uitgelekt, en mijne ziel even droog gelaten als vroeger.

III. Doch de Apostel geeft ons ook reden op, waarom die schat in aarden vaten gesteld is geworden: 'opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons'.

Ziedaar de reden, ons door den Heiligen Geest opgegeven, waarom deze schat in aarden vaten huisvest. Indien dezelve in gouden vaten gesteld ware, dan zou 'de uitnemendheid der kracht' niet Godes zijn; want een gouden vat onverteerbaar zijnde door vuur, zoude van zelve den schat ongeschonden bewaren. Indien de kist onverwoestbaar en onverteerbaar ware, de kracht Gods zou niet noodig zijn, om den schat te bewaren. Maar de schat is gesteld in een aarden vat, in een zwakken tabernakel, een arm, broos lichaam, eene teedere gestalte, met dit uitdrukkelijk doel, dat het niet roemen zou op zijn vermogen, in het bewaren van den Hemelschen schat. Als wij in ons zelve de macht hadden, om te bewaren, wat God geeft; als wij zelve het geloof konden behouden, dat God mededeelt, de hoop bewaren, die Hij ingeeft, de liefde, die Hij uitstort, levendig houden, de zoete gestalte, of het Goddelijk gevoel, door Gods Geest in onzen boezem ontstoken, opkweken en voeden, de 'uitnemendheid der kracht' zoude uit ons zijn; en wij zouden aan ons eigen garen rooken en aan eigen netten offeren. Wij zouden niet weten van waar de kracht kwam, wij zouden niet gelooven, dat God de Auteur en Voleinder des geloofs in de ziel was, zoo wel als van elk greintje hoop en liefde in het hart. Maar wanneer wij ondervinden en gewaar worden, dat de schat in een aarden vat is, bezoedeld met zonden; in een broos hart, gedurig den goeden wijn verliezende, welken God mededeelt, dan beginnen wij dat groote en belangrijke geheim te leeren, dat 'de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons'. Indien wij licht zullen zien, wij weten dat het van God moet afdalen in onze consciëntie, want wij kunnen het zelf niet scheppen noch bewaren. Gevoelen wij leven, wij kunnen het niet bewaren. Vinden wij in ons de oefening des geloofs, wij weten niet, hoe het te behouden. Hebben wij hoop, wij zijn verzekerd dat God de Auteur van dezelve is, en Hij haar moet levendig houden; gelijk ook met de liefde. Maar als het vat in allen deele aan den schat, dien het in zich bevat, geëvenredigd ware; wanneer de Geest van God woonde in eene reine en vlekkelooze ziel, zonder eenige broosheid, onvolkomenheid of afkeeringen, zoodat er geene werkingen waren van eene verdorvene natuur, en van een zinnelijk, vuil hart, wij zouden beginnen te denken, dat 'de uitnemendheid der kracht' uit ons was; en wij zouden roemen in onze sterkte, wijsheid, rechtvaardigheid en kennis, en de werkingen van ons eigen geloof, hoop en liefde. Maar dit zal de Heere niet toestaan. 'Zoo zegt de HEERE: Een wijze beroeme zich niet in zijne wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijne sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom; maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik de HEERE ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde: want in die dingen heb Ik lust, spreekt de HEERE' (Jer. 9:23, 24).

Maar wanneer de Heere dezen schat in aarden vaten stelt, en wij gewaar worden, dat, tenzij de Heere Zijn werk in de ziel levendig houdt, hetzelfde zou uitgaan; dat wij even weinig kracht hebben om dien schat te bewaren, dan wij denzelven in het eerst konden scheppen; — dan leeren wij Hem toeschrijven alle goed wat wij ontvangen; en die ellendige vermetelheid, eigengerechtigheid en zelfbedrog, waarmede onze harten zoo vervuld zijn, verkrijgen den doodslag. Het wordt ons recht duidelijk ook in onze gewaarwordingen, dat 'de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons'; dat, wat wij zijn, wij door Gods bewerking zijn; wat wij hebben, wij van God ontvingen; en wat wij weten, God ons geleerd heeft.

En hoe veelbeteekenend zijn de woorden: — 'De uitnemendheid der kracht'. Het heet niet slechts: kracht, maar: 'de uitnemendheid der kracht'. Als of de Apostel onze aandacht wilde bepalen bij de uitnemendheid, de overtreffende, verbazende uitnemendheid Zijner kracht. Het zoude (om mij zoo eens uit te drukken) niet zulk eene betooning van uitnemende kracht aan Gods zijde eischen, als wij niet waren, die wij zijn. Waren wij niet zoo diep gezonken in geesteloosheid, het zou zulk eene uitnemende kracht niet vorderen, om ons geestelijk te maken. Waren wij niet zoo begraven in de wereld, het zou niet de uitnemendheid van Gods kracht ontdekken, in ons Hemelsch gezind te maken en onze genegenheden naar boven te trekken. Waren wij niet zoo vol ongelooft, was ons hart niet zulk eene gedurige bronwel en broeinest van wantrouwen, twijfelingen, vragen en vreezen, het zou niet de uitnemendheid van kracht voor God vorderen, der ziel de gave des geloofs mede te deelen. Waren wij nimmer moedeloos door de verzoeking des satans, de aanrandingen onzer vuile natuur, en de menigvuldige moeilijkheid, welke ons op den weg ontmoeten, wij zouden niet weten, dat wij 'de uitnemendheid van Gods kracht' behoeven, om eene goede hoop in de ziel levendig te houden. Waren wij

nooit koud en doodig in onze genegenheden en bevonden wij nooit, dat wij evenmin eene geestelijke begeerte kunnen voortbrengen dan wij eene wereld kunnen scheppen, wij zouden niet de betooning 'der uitnemendheid van Gods kracht' behoeven, om onze zielen Hemelsche liefde en uitgangen mede te deelen. Hadden wij geene beproevingen en radeloosheden, en hadden wij geene bevinding van onze onmogelijkheid, om het minste geduld tot derzelve torsing voort te brengen, wij zouden onze behoefte aan 'de uitnemendheid der kracht' niet gevoelen, om ons onder haar te ondersteunen. Waren wij nooit beangst van gemoed, en gevoelden wij nimmer, dat wij ten eenemaal onbekwaam zijn om van vrede tot onze eigene ziel te spreken, wij zouden niet 'de uitnemendheid der kracht' behoeven, opdat God ons vertroostte. En zoo zou ik van elke andere genade kunnen spreken. Hoe meer wij dus geleid worden in dit Goddelijk geheim, dat deze schat in aarden vaten huisvest, en hoe meer wij het groote verschil van den schat en zijn omhulsel gewaar worden, des te meer zien wij van 'de uitnemendheid van Gods kracht', en hoe de uitnemendheid wordt aanschouwelijk gemaakt in de onderscheidene omstandigheden, welke ons omringen; in de leidingen Gods met ons in de voorzienigheid, en in Zijne bedelingen met ons in de genade.

God is een jaloersch God, en Hij zal Zijne eer niet met den mensch deelen; Hij eischt alle eer en heerlijkheid. Maar gij en ik zijn zulke snoode ellendelingen, dat wij den Heere Zelve van Zijne heerlijkheid zouden berooven, indien Hij ons niet anders onderwees. Als Hij ons niet de diepte onzer verdorvenheden openlag, en ons de snoodheid vertoonde, die geduriglijk in onze vleeschelijke gemoederen werken en op de loer staan; als Hij onze aangezichten niet met schaamte bedekte; als Hij ons niet in den oven stelde, om onzen hoogmoed uit te branden, en door het water leidde, om onze huichelarij uit te zuiveren; als Hij ons niet vernederde onder een dagelijksch besef onzer broosheid en zwakheid, wij zouden aldra met den HEERE op Zijnen troon willen zitten, en de heerlijkheid der zaligheid met Hem zoeken te deelen. Maar wanneer wij zulke herhaalde bewijzen met ons omdragen van onzen boozen, snooden oorsprong, en zien en gevoelen in welke aarden vaten de schat is gehuisvest, dan komen wij tot dit besluit, dat wij noch licht, noch leven, noch geloof, noch hoop, noch liefde, noch eenig goeds hebben, tenzij God het ons geeft en in ons werkt; tenzij het uit Zijne hand komt en in de ziel gewrocht wordt door Zijne Goddelijke werking. En zoo leeren wij, dat 'de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit ons'.

Maar kon ik altijd eene zoete gestalte bewaren, of een vermakelijk gevoel aankweken; kon ik altijd den Geest Gods gebieden; kon ik, wanneer mij zulks gelegen kwam en goed dacht, altijd naar de Bank des Hemels gaan, een wissel trekken, en het bedrag onmiddellijk zoo maar ontvangen hetwelk ik begeerde, hoe zou ik dan weten, dat 'de uitnemendheid der kracht' Godes is? Maar hoe dieper wij zinken in de hulpeloosheid van het schepsel, en hoe meer wij op eene proefondervindelijke wijze kennis hebben aan de zwakheid van het schepsel, des te meer en beter leeren wij, dat 'de uitnemendheid der kracht Godes is, en niet uit ons'.

Om ons dit te leeren, is het zulk eene behoefte voor ons, dat al het verglaassel, hetwelk vermetelheid en ijdel vertrouwen zoo gaarne over onze vaten smeren, afgebeiteld wordt. En is het geene genade, dit bedeksel, hetwelk niet van Gods Geest is, afgestroopen te hebben? niets te weten, dan wat God ons geduriglijk onderwijst; en van dag tot dag niets te hebben, dan wat God in ons werkt?

Maar wij moeten nog eene andere opmerking voor onze aandacht roepen, en die is, dat de schat niet bezoedeld wordt door het aarden vat. Goud en zilver, deze kostbare metalen, bekomen geen nadeel, vlek of bederf van het vat, waarin zij besloten zijn, zelfs hunne verberging in de vochtige aarde doet dezelve niet beslaan noch verroesten. Alzoo geestelijkerwijs, de genade Gods in het hart, omringd als zij is met verdorvenheid, wordt door dezelve niet bedorven; de Hemelsche schat wordt niet bezoedeld, schoon dan ook in een aarden vat gehuisvest, Christus in het hart wordt niet bevuild door de inwendige werkingen der verdorvenheid, noch door de booze gedachten, die geduriglijk tegen Zijne genade strijd voeren, even weinig als het goud in Engeland's bank bevuild wordt door de donkere en dompe cellen, waarin het geborgen ligt. En welk eene genade, dat onze verdorvenheden de genade Gods niet kunnen bezoedelen; dat ons ongeloof zich daarmede niet kan vermengen, en het geloof der uitverkorenen Gods vervalschen; dat onze moedeloosheid eene Evangelische hoop niet kan buit maken en bederven; dat onze doodigheid, duisterheid, koudheid en opstand zich niet kunnen mengen met en bezoedelen de liefde Gods in de ziel! Deze Hemelsche schat blijft steeds even rein, zuiver en onbevlekt, als wanneer God denzelven eerst schonk; en, een gedeelte zijnde 'der Goddelijke natuur', blijft hij te midden van al het vuil en bederf ongeschonden bewaard.

Is dit niet eene groote barmhartigheid voor Gods beproefd volk, dat geestelijke kennis, levend geloof, Evangelische hoop, Hemelsche liefde, en de vruchten en genade van Gods Geest in de ziel, nooit worden bevlekt; maar, gelijk de stroomen eener fontein, altijd rein water opborrelen? Welk eene zaligheid, dat de reine genade Gods in eens menschen hart niet geschonden kan worden door de vuile stroomen, die geduriglijk uit

eene vuile natuur zich tegen haar stellen, gelijk de stroomen waters van een brandspuit zich tegen een brandend huis verzamelen; maar dat zij even rein blijft als wanneer God de Heilige Geest haar eerst in de ziel blies!

Zeg mij, zou dit niet kunnen ophelderen, waarom menig arm kind van God — misschien ook hier tegenwoordig — beproefd en geoefend wordt? waarom hij zoo vele moed benemende gedachten heeft, waarom zijne ziel somwijlen zoo diep zich nederbuigt, en hij zoo heen en weder geslingerd, geplaagd, belast en met de schichten van ongeloof geoefend wordt; waarom hij zich zoo weinig geestelijk- en Hemelschgezind gevoelt, en zoo veel natuurlijk, zinnelijk en bewerkt door de rede? Het is, omdat gij den schat in een aarden vat hebt. Dat is de reden. Doch is het u somtijds niet duidelijk, dat er een schat in uw hart is, iets, waarvan gij voor geen duizend werelden afstand wildet doen? Iets geestelijks, Hemelsch, heiligs, zaligs; iets dat uw hart Godewaarts verheft, iets dat de eeuwige dingen nabij brengt; ja iets, dat u bij tijden kan verheffen, om de wereld te vertreden, met al hare schatten, eerbewijzen en vermaken?

Indien gij hieraan kennis hebt, dan hebt gij een schat, ofschoon dan ook gehuisvest in een aarden vat; opdat 'de uitnemendheid der kracht zij Godes, en niet uit u'; opdat Hij alle eer en roem zoude ontvangen, en gij en ik ons zelve geen greintje lof en prijs toekennen.

En dit is ook de reden, waarom zoo velen van Gods

volk een broos, zwak en kwellend lichaam hebben; — opdat zij zich zoo niet vermaken zouden in de dingen van het zin- en tijdelijke; en hun er op te wijzen, dat hunne neigingen en hartsuitgangen niet behooren gezet te zijn op deze aarde, maar daar, waar Jezus is gezeten, aan de rechterhand Gods.

AMEN.